

Luksemburgā, 2024. gada 14. oktobrī
(OR. en)

14146/24

DEVGEN 139
ACP 98
ENV 975
ONU 110
RELEX 1216

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsekretariāts

Datums: 2024. gada 14. oktobris

Saņēmējs: delegācijas

Iepr. dok. Nr.: 13832/24 + COR 1

Temats: Pārtuksnešošanās, zemes degradācija un sausums
– Padomes secinājumi (2024. gada 14. oktobris)

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par pārtuksnešošanos, zemes degradāciju un sausumu, kas tika apstiprināti Padomes 4050. sanāksmē 2024. gada 14. oktobrī.

Padomes secinājumi par pārtuksnešošanas, zemes degradāciju un sausumu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

1. ATKĀRTOTI PAUŽ apņemšanos īstenot Ilgtspējīgas attīstības attīstības programmu 2030. gadam un tās ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM), jo īpaši IAM 15.3. apakšmērķi – līdz 2030. gadam apkarot pārtuksnešošanas, atjaunot degradēto zemi un augsni, tostarp zemi, ko skārusi pārtuksnešošanās, sausums un plūdi, un tiekties uz zemes degradācijai neitrālas pasaules veidošanu;
2. ATGĀDINA, ka pārtuksnešošanās, zemes degradācija un sausums (*DLDD*) rada būtiskas ekonomikas, sociālās un drošības problēmas ilgtspējīgai attīstībai un AR BAŽĀM ATZĪMĒ, ka visā pasaulē un ES pieaug sausuma biežums un intensitāte un palielinās pārtuksnešošanās un zemes degradācija; Norāda, ka Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencija par cīņu pret pārtuksnešošanas (*UNCCD*) ir stūrakmens globālajos centienos apkarot *DLDD*;
3. ATZĪST, cik svarīgas ir daudzpusējas partnerības, kas apvieno daudzpusējas organizācijas, publiskās pārvaldes iestādes, pilsoniskās sabiedrības organizācijas (PSO), privāto sektoru, vietējās kopienas, lauksaimniekus, mežsaimniekus, lopkopjus un zemes apsaimniekotājus, pirmiedzīvotāju tautas un citus zemes izmantotājus, un alianses, kuru mērķis ir cīnīties pret *DLDD* un panākt zemes degradācijas neitralitāti, un ATZINĪGI VĒRTĒ tādas iniciatīvas kā “Starptautiskā noturības pret sausumu aliance”, “Lielais zaļais mūris” un ar to saistītais instruments “*Accelerator*” un “Starptautiskais ganību un lopkopju gads”, kas veicina globālos centienus veidot noturību pret sausumu, cīnīties pret pārtuksnešošanas un apturēt zemes degradāciju un panākt tās atgriezeniskumu;
4. ATGĀDINA 2024. gada jūnijā pieņemtos Padomes secinājumus par 8. vides rīcības programmas vidusposma pārskatu “Turpmākā virzība uz zaļu, taisnīgu un iekļaujošu pārkārtošanos ilgtspējīgai Eiropai” un jo īpaši tajos pausto aicinājumu starptautiskā līmenī īstenot sistēmisku un saskaņotu ES pieeju cīņai pret klimata pārmaiņām, piesārņojumu, atmežošanu, zemes degradāciju, zemes aizņemšanu un biodaudzveidības izzušanu, jo īpaši paātrinot un izvēršot dabā balstītu risinājumu īstenošanu, ko noteikusi 5. ANO Vides asambleja (UNEP/EA.5/Res.5);

5. ATGĀDINA Padomes secinājumus, kuros apstiprināti ieteikumi attiecībā uz Eiropas Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 33/2018 “Cīņa pret pārtuksnešošanos Eiropas Savienībā: pieaugošs apdraudējums, tāpēc jārīkojas aktīvāk” un MUDINA Komisiju ierosināt tādu integrētu ES mēroga rīcības plānu cīņai pret *DLDD*, kura mērķis būtu veidot noturību pret sausumu un līdz 2030. gadam ES panākt zemes degradācijas neitralitāti, pamatojoties uz pilnīgu ietekmes novērtējumu;
6. Atzinīgi VĒRTĒ vērienīgo redzējumu, kas ietverts ES Augsnes stratēģijā 2030. gadam, proti, līdz 2050. gadam panākt, lai visas ES augsnes ekosistēmas būtu veselīgā stāvoklī, tādējādi apturot un padarot atgriezenisku pārtuksnešošanos un zemes degradāciju un uzturot “zaļā ūdens” ciklu, kas ietekmē iekšzemes nokrišņu režīmus un veicina ūdens saglabāšanu un noturību pret sausumu un plūdiem, kā arī ES misiju “Augsnes kurss Eiropai” saskaņā ar pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”, un šajā sakarā ATZĪMĒ, ka ir pavirzījušās uz priekšu diskusijas par Komisijas priekšlikumu direktīvai par augsnes monitoringu un noturību (Augsnes monitoringa akts);
7. UZSVER, ka Komisijai un dalībvalstīm prioritārā kārtā ir jāīsteno Dabas atjaunošanas akts, tostarp dabā balstīti risinājumi, kuru mērķis ir izvērst reģeneratīvu zemes apsaimniekošanu un proaktīvu sausuma pārvaldību;
8. ATZINĪGI VĒRTĒ pašreizējos centienus ES līmenī apzināt videi kaitīgas subsīdijas un UZSVER, cik svarīgi ir ņemt vērā to ietekmi uz *DLDD*; UZSVER, ka vidējā termiņā būtu jānosaka vērienīgi mērķi, lai pakāpeniski pārtrauktu vai reformētu šādas subsīdijas;
9. ATZĪST savstarpējo saikni starp zemes un ūdens apsaimniekošanu; UZSVER, cik svarīga ir integrēta pieeja, kā plānot attiecībā uz sausuma un semiarīdiem klimatiskajiem apstākļiem un ka tos pārvaldīt, un MUDINA dalībvalstis, kurām draud sausums un/vai ūdens trūkums, attiecīgā gadījumā izstrādāt sausuma pārvaldības plānus, kas būtu koordinēti ar darbībām attiecīgajās politikas jomās un integrēti attiecīgajās politikas jomās, tostarp attiecīgo politikas jomu vispārējā plānošanā, jo īpaši attiecībā uz ūdens jautājumiem, kas noteikti Ūdens pamatdirektīvā;
10. ATZĪST, ka dabas resursu, piemēram, zemes un ūdens, saglabāšanai ir izšķiroša nozīme cilvēku drošībā un ka *DLDD* un ūdens trūkums var palielināt piespiedu pārvietošanas, nestabilitātes, nedrošības un konfliktu risku;

11. UZSVER pastāvīgo atbalstu, ko ES un tās dalībvalstis sniedz globālā, reģionālā un valsts līmenī, izmantojot ārējās darbības instrumentus, piemēram, Instruments *NDICI* – “Eiropa pasaulē” un stratēģija “*Global Gateway*”; AICINA ES un tās dalībvalstis savā ārējā darbībā uzsvērt reģeneratīvās zemes apsaimniekošanas un zemes pārvaldības nozīmi un turpināt veicināt starptautiskas partnerības un iesaistīšanos cīņā pret *DLDD*;
12. UZSVER, ka ir svarīgi pastiprināt turpmāku *DLDD* aspektu integrāciju attiecīgajās politikas jomās un investīciju plānos ar zemi saistītās sadarbības nozarēs, jo īpaši lauksaimniecībā un pārtikas ražošanā (jo īpaši, izmantojot agroekoloģijas un ainavu pieeju, tostarp bioloģisko lauksaimniecību), zemes un pilsētplānošanā, infrastruktūrā un ūdens resursu apsaimniekošanā; ATZĪST agroekoloģijas, meža ainavu un ekosistēmu atjaunošanas potenciālu kā integrētu, transversālu pieeju, kas sniedz daudzus ieguvumus ne tikai augsnes un zemes atjaunošanai un auglības uzlabošanai, bet arī bioloģiskajai daudzveidībai un ekosistēmām, oglekļa uzglabāšanai, pielāgošanās procesam klimata pārmaiņām, resursu efektivitātei, pārtikas nodrošinājumam un uzturam, kā arī ekonomikas attīstībai;
13. ATZĪST, cik ļoti svarīgs ir saskaņots finansējums, lai panāktu ilgtspējīgu zemes apsaimniekošanu un zemes atjaunošanu; Atzīst nepieciešamību pārskatīt finansējumu no esošajiem instrumentiem un izmantot alternatīvus privātos un jauktos finansējuma avotus, jo īpaši ar mērķi īstenot ar *DLDD* saistītas darbības un īstenot ekosistēmu atjaunošanas darbības, kuru pamatā ir dabā balstītu risinājumu izmantošana;
14. UZSVER, ka reģeneratīvai zemes apsaimniekošanas praksei, atjaunošanas centieniem un darbībām, kuru mērķis ir līdz 2030. gadam apturēt atmežošanu un mežu degradāciju, ir būtiska nozīme, lai visā pasaulē sasniegtu zemes degradācijas neitralitāti. Šajā sakarā ir svarīgi, atzīstot pieprasījuma un piedāvājuma puses pasākumu nozīmi, izveidot ilgtspējīgas, izsekojamas un pārredzamas vērtības ķēdes, kas atsaista lauksaimniecisko ražošanu no atmežošanas un meža un zemes degradācijas;
15. ATZĪST ANO iniciatīvas “Agrīnā brīdināšana visiem” nozīmi starptautiskās sadarbības un datu integrācijas stiprināšanā sausuma uzraudzības un prognozēšanas jomā;
16. UZSVER, ka ir svarīgi īstenot PVO pieeju “Viena veselība”, lai cīnītos pret *DLDD* un veicinātu strukturālas diskusijas par politikas saskaņotību starp attiecīgajām nozarēm un disciplīnām vietējā, valsts, reģionālā un starptautiskā līmenī;

17. Ar bažām ATZĪST, ka spiediens uz pasaules zemes resursiem pastāvīgi pieaug, un ATZĪMĒ, ka zemes degradāciju visā pasaulē galvenokārt cita starpā virza neilgtspējīga dabas resursu apsaimniekošana, zemes izmantošanas maiņa, bioloģiskās daudzveidības zudums, neilgtspējīga lauksaimniecība un lauksaimnieciskās darbības paplašināšanās, atmežošana, pilsētu teritoriju izplešanās, augsnes noslēgšana, iedzīvotāju skaita samazināšanās laukos, piesārņojums, klimata pārmaiņas, ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde;
18. ATZINĪGI VĒRTĒ darbu un ŅEM VĒRĀ ziņojumus, ko sniegusi Starpvaldību darba grupa sausuma jautājumos, lai apzinātu iespējas, kā visā pasaulē uzlabot proaktīvu sausuma pārvaldību, un Starpvaldību darba grupa – par *UNCCD* stratēģiskā satvara 2018.–2030. gadam vidusposma novērtējumu, lai noteiktu prioritātes un izstrādātu ieteikumus *UNCCD* stratēģiskā satvara otrajam termiņam;
19. UZSVER, ka ir jāpastiprina rīcība visos līmeņos, lai novērstu *DLDD* un to virzītājus, jo īpaši, integrējot un izvēršot apzinātos un pierādītos risinājumus cīņai pret *DLDD*, tostarp ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu, aprites ekonomiku, reģeneratīvu zemes apsaimniekošanu, agromežsaimniecību un ilgtspējīgas ganīšanas metodes, agroekoloģiskas pieejas un proaktīvu sausuma pārvaldību;
20. Lai līdz 2030. gadam sasniegtu zemes degradācijas neitralitāti, MUDINA pārveidot lauksaimniecības un pārtikas sistēmas, lai tās padarītu ilgtspējīgas, pret sausumu noturīgas un attiecībā uz klimatu pārdomātas, pamatojoties uz 13 agroekoloģijas principiem, ko noteikusi *FAO* Pasaules pārtikas nodrošinājuma komitejas (*CFS*) Augsta līmeņa ekspertu grupa pārtikas un uztura nodrošinājuma jautājumos; un UZSVER, cik būtisks ir Agroekoloģijas koalīcijas un starptautiskās iniciatīvas “4/1000” ieguldījums;
21. UZSVER, ka ir jāstiprina *UNCCD* zināšanu bāze un jāuzlabo atbalsts, ko sniedz Zinātnes un tehnoloģiju komiteja, lai veicinātu labākā informācijā balstītu lēmumu pieņemšanu; UZSVER, ka ir jāpastiprina noderīgu instrumentu nodrošināšana, izmantojot zinātnes un politikas saskarni (*SPI*), lai uzlabotu sadarbību un sadarbošanos starp zinātnes un politikas saskarni, Klimata pārmaiņu starpvaldību padomi un Starpvaldību zinātnes un politikas platformu bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu pakalpojumu jomā un šajā procesā iesaistītu starptautiskas un valstu zinātniskās organizācijas, tostarp akadēmiskās aprindas, kā arī citas kopienas;

22. UZSVER, ka efektīvs un lietderīgs *UNCCD* sekretariāts un stabils mērķderīgs budžets, pienācīgi ņemot vērā izmaksu lietderību, ir priekšnoteikumi, lai nodrošinātu *UNCCD* uzticamu administratīvo un finanšu pārvaldību; ATKĀRTOTI UZSVER, ka ir svarīgi ņemt vērā ieteikumus, ko izdevusi Kopīgās kontroles vienība un kas izdoti ciešā dialogā ar *UNCCD* Pusēm, jo īpaši labas pārvaldības, efektivitātes, pārredzamības, objektivitātes, pārskatatbildības un riska pārvaldības principus;
23. ATZINĪGI VĒRTĒ labo sadarbību starp Pasaules vides fondu (*GEF*) un *UNCCD*, kā rezultātā nesen tika palielināts *GEF* atbalsts, lai palīdzētu valstu pusēm izpildīt ziņošanas pienākumus un īstenot pārveidojošus projektus un programmas zemes degradācijas neitralitātes sasniegšanai, tostarp īstenot to brīvprātīgos zemes degradācijas neitralitātes mērķus un valsts sausuma plāna izstrādi;
24. PAUŽ ATZINĪBU par gaidāmo *GEF* (*GEF-9*) 9. papildinājumu un ATZĪST to kā iespēju *UNCCD* Pušu konferencei (*COP*) pieprasīt ievērojamu *GEF-9* daļu prioritārajā darbības jomā “Zemes degradācija”, vienlaikus veicinot papildu ieguvumus ar pārējām četrām *GEF* prioritārajām darbības jomām;
25. Saskaņā ar *UNCCD COP-15* Abidžanas deklarāciju par dzimumu līdztiesības panākšanu sekmīgai zemes atjaunošanai UZSVER dzimumu līdztiesības nozīmi un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu visām sievietēm un meitenēm. Ir jāstiprina sieviešu zemes lietošanas tiesības, viņu iesaistīšanās lēmumu pieņemšanas, plānošanas un īstenošanas procesos, spēju veidošana un piekļuve vērtības ķēdēm un finansēšanas instrumentiem, lai nodrošinātu dzimumvērtīgu un pārveidojošu *UNCCD* īstenošanu;
26. ATZINĪGI VĒRTĒ to, ka *UNCCD COP-16* sanāksmē sasaukta dzimumu līdztiesības un jaunatnes grupa, kas ir svarīgas platformas dzimumu līdztiesības un paaudžu vienlīdzības veicināšanai Konvencijas īstenošanā;
27. UZSVER, ka saskaņā ar *CFS* brīvprātīgajām pamatnostādnēm par atbildīgu zemes, zvejniecību un mežu īpašuma pārvaldību ir svarīgi nodrošināt īpašumtiesības uz ilgtspējīgu attīstību un cīņu pret *DLDD*;
28. UZSVER, cik svarīga ir pilnīga un iekļaujoša pirmiedzīvotāju tautu līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesos saskaņā ar tiesībām uz brīvu, iepriekšēju un apzinātu piekrišanu;

29. UZSVER, ka jauniešu līdzdalības veicināšanai ir izšķiroša nozīme cīņā pret *DLDD*; UZSVER, ka ir jānodrošina jauniešiem iespējas, izmantojot nepieciešamos resursus, mācības, platformas un politikas instrumentus, lai tie varētu efektīvi sniegt ieguldījumu *UNCCD* pamatuzdevumā;
30. UZSVER, cik svarīga ir visu sabiedrību aptveroša pieeja un iekļaujoša līdzdalība lēmumu pieņemšanā, un APŅEMAS veicināt labvēlīgu vidi, kas veicina aktīvu PSO līdzdalību un iesaistīšanos *UNCCD*; ATZĪST, ka PSO un *UNCCD* PSO panelim ir jānodrošina atbilstoši resursi un mācības, lai tās varētu efektīvi sniegt ieguldījumu *UNCCD* pamatuzdevumā;
31. ATZINĪGI VĒRTĒ ANO Rīcības kodeksu aizskarošas izturēšanās novēršanai, tostarp seksuālas uzbrukšanās novēršanai, un AICINA to netraucēti piemērot un īstenot visos *UNCCD* procesos, jo īpaši daudzpusējās konferencēs;
32. AICINA *UNCCD COP* labāk apsvērt ietekmi, ko rada kaitīgas subsīdijas, kas veicina *DLDD*; un stingri MUDINA to iekļaut šo jautājumu nākamās *COP* darba kārtībā, lai sāktu pārdomas par to, kā pakāpeniski izbeigt šādas subsīdijas un pārorientēt tās uz ilgtspējīgāku zemes apsaimniekošanas praksi, tādējādi arī palīdzot īstenot Kuņminas-Monreālas globālā biodaudzveidības satvara (*K-M GBF*) 18. mērķrādītāju;

SINERĢIJA AR CITIEM DAUDZPUŠĒJIEM VIDES NOLĪGUMIEM UN STARPTAUTISKIEM PROCESIEM

33. ATZĪST savstarpējo atkarību un savstarpējās saiknes starp *DLDD*, klimata pārmaiņām, biodaudzveidības izzušanu, ūdens trūkumu un piesārņojumu; APSTIPRINA savu apņemšanos efektīvi, integrēti un saskaņoti risināt šīs ārkārtas situācijas; UZSVER ilgtspējīgas zemes apsaimniekošanas un zemes atjaunošanas būtisko nozīmi un nepieciešamību saiknei starp ūdeni, pārtiku, veselību, zemi, biodaudzveidību, klimatu, atmežošanu un piesārņojumu pievērsties stingrā, holistiskā un integrētā veidā, kas ietver savstarpēji izdevīgas stratēģijas ar stingriem sociālajiem un vides aizsardzības pasākumiem, tostarp, izmantojot dabā balstītus risinājumus, kā noteikts UNEP/EA.5/Res.5, un ekosistēmās balstītas pieejas; UZSVER, ka līdz minimumam ir jāsamazina kompromisi un maksimāli jāpalielina sinerģija;

34. UZSKATA, ka Konvencijas par bioloģisko daudzveidību (KBD) Pušu konferences 16. sesija, Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām (*UNFCCC*) Pušu konferences 29. sesija un *UNCCD* Pušu konferences 16. sesija notiek viena pēc otras, un tas sniedz unikālu iespēju Riodežaneiro konvencijām savstarpēji atbalstīt citai citu, dot ieguldījumu ANO Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam īstenošanā un tās IAM sasniegšanā un sinerģiskā veidā risināt klimata pārmaiņu, biodaudzveidības izzušanas un *DLDD* problēmu;
35. IR STINGRI APŅĒMUSIES efektīvi un integrēti cīnīties pret biodaudzveidības izzušanu, ekosistēmu, zemes, ūdens un okeānu degradāciju, klimata pārmaiņām un piesārņojumu, un tādēļ AICINA veidot ciešāku un spēcīgāku sadarbību un stiprināt sinerģiju starp trim Riodežaneiro konvencijām un citiem daudzpusējiem nolīgumiem un iniciatīvām visos līmeņos, tostarp finanšu iestādēm, citām attiecīgām ANO iniciatīvām un starptautiskiem procesiem;
36. AICINA uzlabot sadarbību starp KBD, *UNFCCC* un *UNCCD* visos līmeņos, jo īpaši attiecībā uz *K-M GBF*, Parīzes nolīguma un Zemes degradācijas neitralitātes mērķrādītāja noteikšanas programmas īstenošanu, labāk izmantojot Riodežaneiro konvenciju apvienoto sadarbības grupu, uzlabojot sadarbību un sinerģiju starp Pušu konferencēm 2024. gadā un pēc tam, lai izpētītu arī iespējas kopīgam darbam starp konvencijām un pastiprinātai sadarbībai valstu līmenī; jo īpaši attiecībā uz nacionālo biodaudzveidības stratēģiju un rīcības plānu izstrādi, pārskatīšanu un īstenošanu, nacionāli noteikto devumu, nacionālajiem pielāgošanās plāniem, valsts rīcības programmām, brīvprātīgiem valsts zemes degradācijas neitralitātes mērķiem, valsts sausuma plāniem un valsts pārtikas sistēmu plāniem;
37. Konkrēti attiecībā uz cīņu pret atmežošanu un nepieciešamību uzlabot mežu saglabāšanu, atjaunošanu un ilgtspējīgu apsaimniekošanu un ņemot vērā ANO Mežsaimniecības foruma 19. sesijas rezolūciju par ANO Stratēģiskā plāna attiecībā uz mežiem vidusposma pārskatīšanu un turpmākos FAO/COFO lēmumus, AICINA labāk izmantot Sadarbības partnerību mežu jautājumos un AICINA ANO Ekonomisko un sociālo lietu departamentu stiprināt uz saikni orientētas atbalsta darbības, lai uzlabotu arī proaktīvu starpnozaru rīcību nolūkā cīnīties pret *DLDD*.